

Peter Minten

promotie-interview

september 2013

‘ons leven is onvrij en absurd’

Het aarzelen van de tijd – Peter Minten – De Geus - 2013

Peter Minten debuteert op 1 oktober 2013 bij uitgeverij De Geus met de verhalenbundel ‘Het aarzelen van de tijd’.

De bundel telt veertien korte verhalen. Er is niet echt een aantoonbaar plotverband tussen de verhalen, maar ze lijken zich wel allemaal af te spelen in hetzelfde universum. Dat is geen vrolijk universum. Uitgeverij De Geus sprak met de auteur.

Het universum is hetzelfde als dat waarin wij allemaal elke dag leven: onvrij, absurd en eenzaam. Wat dat onvrij betreft, de hoofdpersonages komen in hun dagelijkse leven niet verder dan een symbolische poging om hun lot te keren. Ze willen in feite niet meer dan hun uitgangspunt veilig stellen. Ze verschillen niet van ons. Wij willen vaak ook niet meer dan dat.

Wat bedoel je met onvrij?

In essentie is het leven op de aarde, op deze rotsblok die met een astronomische precisie door de kosmos klieft, gewoon onvrij. Daar moeten we geen doekjes om winden. We worden

zonder ons iets te vragen geboren, gaan tachtig jaar later zonder onze toestemming dood. In de tussentijd hangen we hier maar wat rond. Onze ziekten en obsessies, onze lust? Nul vrijheid. Zelfs ons karakter kiezen we niet. Verliefdheid noemen we het summum van vrijheid. Maar dat is onzin. Kies jij zelf op wie je verliefd wordt? Neen toch. Zelfs verliefdheid overkomt je. Net zoals het hele leven. Deze planeet is gewoon niet gemaakt voor vrijheid. Ons leven is een optelsom van lotsbestemming, toeval en contextomstandigheden. Met een sausje darwinisme en duurzaam gekruid met dwingende opvoedingsherinneringen.

Wat is de zin van zulk leven?

Ik wil die vraag niet eens stellen, want ik kan ze niet beantwoorden. Ik ben meer geïnteresseerd in het bewuste en onbewuste effect dat onvrijheid heeft op onze menselijke psyche. Het kan kan alleen maar verwarrend, dreigend en onrustwekkend zijn. Dat is dan ook de teneur van de verhalen.

Hoe gaan de personages met die onvrijheid om?

Ze doen hetzelfde wat wij doen. Sommigen doen er alles aan om niet aan hun onvrijheid te moeten denken, of ze schuilen, ze maken zichzelf iets wijs, ze reizen, of ze gaan voorzichtig in de aanval, nog anderen blowen of slikken pillen. En ondertussen blijven ze wachten op het echte begin van iets wat op leven lijkt.

Je gebruikt herkenbare decors.

De verhalen spelen zich vaak af in de kleinburgerlijke wereld van de verkavelingsbuurten en de buitenwijken. Dat is de meest herkenbare wereld voor een groot aantal mensen. In dat ogenschijnlijk rimpelloze leven registreer ik verhalend de onvrijheid en absurditeit van deze planeet.

Je personages lijken ondanks die onvrijheid niet ongelukkig, eerder gelaten.

De personages wachten min of meer af wat het lot voor hen in petto heeft. Dat wachten maakt hen inderdaad niet automatisch ongelukkig. Meestal niet. Soms leidt het wachten tot een nieuw evenwicht, een hervonden plaats in de loop der dingen, een aanvaarding van de aard van ons kortstondige bestaan.

In je bundel staat een verhaal dat zich afspeelt in de ochtendfile. Het verhaal heeft een wrang einde. Is onvrijheid wrang?

De vrouw is getrouwd en heeft kinderen. Haar man sjokt vermoeid door het leven omdat hij voortdurend zijn best moet doen voor haar. Hij moet de man van haar leven zijn. Zij neemt 's ochtends de auto naar haar werk. In de file krijgt ze oogcontact met een onbekende man. Die schrijft zijn telefoonnummer op een stuk papier. Ze belt dat nummer en heeft een affaire met die man. Het verhaal eindigt met de vrouw die op haar werk arriveert en tevreden uitkijkt naar haar vakantie met haar man en haar kinderen. Ze heeft haar man door die affaire van een zware levenslast bevrijd. Hij hoeft niet meer de man van haar leven te zijn. Ze heeft zich voor

hem opgeofferd. Het moest allemaal zo verlopen. Einde van het verhaal. Is dit een wrang einde? Waarom? Die man en die vrouw kunnen op deze manier weer verder met hun leven.

Zit onvrijheid ook in de contextomstandigheden, zoals in het verhaal ‘hoogland’?

Ja. Een jonge man en zijn vriendin zijn met een huurauto op reis door het Hoogland. Ze praten niet meer echt met elkaar. Die sociale isolatie, een beetje mysterieuze sfeer en uiteindelijk een bizarre dialoog met een vreemde jager, zijn voldoende om de man op de rand te brengen van een gruwelijke daad. Ons doen en laten wordt enorm bepaald door de sociale en emotionele context waarin we ons op een bepaald ogenblik bevinden.

Onvrijheid sluimert ook in onszelf?

Dat denk ik wel, bijvoorbeeld in onze eigen obsessies, onze demonen. In het verhaal ‘veilige seks’ schuilt een man jarenlang bij zijn vriendin. Hij is bang voor het beest in hemzelf. Het ontwaken van dat beest leidt naar de breuk met zijn vriendin. Eens hij uit de schuilplaats komt wordt hij onherroepelijk aangezogen door zijn innerlijke vijand.

Sommige van je personages pogen aan hun lot te ontkomen. Is het leven dan toch maakbaar?

Een man wachtte zijn hele jeugd, maar hij kon de oprit naar het leven niet vinden. Op een later moment in zijn leven kan hij zichzelf heruitvinden. Hij vindt een vrouw en krijgt een kind. De wereld is maakbaar, denk je dan. Maar er is niet meer nodig dan het onverwachte bezoek van een vroegere klasgenoot om hem weer helemaal op zijn plaats te zetten.

In een ander verhaal durft een man op middelbare leeftijd een klap te geven op zijn leven. Hij verlaat zijn vrouw en gaat in een dorp aan het eind van de wereld wonen. Een krachtige beslissing, denk je. Maar maakt dat hem vrij? Hij trouwt er. De jaren gaan voorbij. De familieleden van zijn nieuwe vrouw palmen langzaam zijn huis in. Hem rest niets anders dan tijdens een nacht wanhopig op de komst van zijn kleindochter te wachten. Die is ondertussen ergens in zijn verre vaderland geboren. Dat hoopt hij tenminste.

Het leven is ook eenzaam en absurd?

Moesten we met zijn allen, ondanks onze onvrijheid, bij elkaar soelaas kunnen vinden, zou dat het gewicht van het leven kunnen helpen dragen. Maar ook communicatie is een wrange illusie. Wij mensen zijn vreemde wezens. We zeggen meestal niet wat we denken en we denken zelden wat we zeggen. Op die manier lukt het natuurlijk niet. Niet te verwonderen dat we eenzaam blijven. We draaien allemaal als zwerfkeien rond elkaar zonder elkaar echt te kunnen raken. Daar komt dan nog bij dat wij mensen van nature uit wandelende contradicties zijn. Wij spannen ons voortdurend in om het tegenovergestelde te bereiken van wat we gisteren bedoelden en weigeren daar morgen de consequenties van te dragen. Voor de rest van de kosmos zijn menselijke wezens behoorlijk absurd, denk ik.

De stijl waarin je de verhalen geschreven hebt is heel minimaal. Je mijdts stilistische hoogstandjes.

De verhalen zijn geschreven in een eenvoudige, heldere taal. In de uitgebeende taal van de mannen en vrouwen die aarzelend proberen de loop van de gebeurtenissen af te wenden. Hun pogingen zijn franjeloos. Dus is hun taal dat ook.

Ik heb als auteur geen behoefte om me achter een gezwollen stijl te verschuilen. Stijl maskeert te vaak het gebrek aan existentie in veel mainstreamliteratuur. Als een auteur niets wezenlijks te vertellen heeft, dan gebruikt hij handige ingrediënten die in elke doordeweekse literaire grabbelton te vinden zijn: exotische personages, spectaculaire gebeurtenissen, cynisme en zwaarlijvige stijl. Daar doe ik niet aan mee.

Wat wil je met deze verhalenbundel bereiken?

We zijn niet vrij, we maken geen echte keuzen in ons leven. Er is dan ook geen enkele reden om onszelf voortdurend zelfvoldaan op de borst te kloppen en te roepen hoe fantastisch we wel zijn. Als het lezen van deze verhalen kan helpen om de zelfvoldaanheid van onze gezichten te halen, zou ik tevreden zijn. Dan kunnen we elkaar met zijn allen misschien wat kwetsbaarder en eerlijker in de ogen kijken en contact proberen te maken. We zouden het dan kunnen hebben over ons dagelijkse gevecht met het leven en de dood. Het kan een begin zijn van een gevoel van lotsverbondenheid.

Dus toch hoop?

Laten we het ‘troost’ noemen. In het slotverhaal van de bundel lees je: ‘Het enige verdedigingsmiddel dat Brahma, Vishnoe en Shiva aan mensen gegeven hebben, is een beetje ontsmettend speeksel in hun mond.’ Daar moeten we het in dit leven mee doen, denk ik.

Peter Minten, Het aarzelen van de tijd, De Geus, Breda, oktober 2013, 125 pagina's.

www.peterminten.com

www.degeus.nl

EINDE BERICHT

Peter Minten
Wijmaalbroek 33
3018 Leuven (B)
Tel 0032(0)479211907
peter.minten@hotmail.com